

UJ CIMBORA

IRODALMI LAP GYERMEKEK SZÁMÁRA

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **FERENCZY MARGIT.** (FERENCZY LÁSZLÓ MARCELLA)

Mátyás király.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hogy írjuk?

Azok a szerkesztők, akik a lapot kiadják, nemcsak a szöveg helyesírását, hanem a formát is ellenőrzik. A szerkesztés során a szerzőknek ajánljuk, hogy a szövegüket a lehető legkorábban elküldjék, hogy legyen idő a szükséges módosításokra. A lap szerkesztése során a szerkesztők a szerzők érdekeit is szem előtt tartják, és minden szükséges lépést megtesznek a művek minél magasabb színvonalú megjelenéséért.

TOBORZÓ.

A lap szerkesztéséhez és kiadásához további szerkesztők és munkatársak szükségesek. Kérjük a érdeklődőket, hogy forduljanak a szerkesztőséghez a megadott címen. A munkakörök részletes leírását a szerkesztőség honlapján találhatják meg.

VIII. ÉVFOLYAM   **MEGJELENIK HAVONTA KÉTSZER**   **1940. FEBRUÁR**
4. SZ.   **15.**

Az árva.

Irla: Horváth Sarolta.

Foltos ruhás kis fiúcska
Kéregel az utca sarkán,
Haja borzas, gondozatlan,
Sovány arca sápadt, halvány.

Iréneke és a kis Józsi
Sétálgatnak a mamával,
Eléjük áll a kis árva
Ócska kopott kalapjával.

Nem szól semmit, csak kalapját
Nyújtja sovány kis kezével,
Szomorúan néz reájuk
Két könnyező kék szemével.

Iréneke és Józsi
Megsajnálják a kis árva,
Fájó szívvel nézegetik
Rossz cipőbe rejtett lábát.

Csilingelve hull a nagy pénz
A kis árva kalapjába,
Száll az áldás Irénekére,
Józsikára, anyukára.

Hogy írjuk?

Akik a szókinésüket gyarapítani akarják s helyesen akarnak írni, a „Hogy írjuk?” szavait figyelmesen olvassák mindig át.

gyalogság, gyalu, gyanú, gyanúsít, gyapjú, gyapjas, gyász, gyászdal, gyászsímlentisztelet (egybe írjuk), gyászszerartás (szintén egybeírjuk), gyehenna, gyepü, gyer, gyere, v. jere, gyermekember, gyertya, gyík, gyógyít, gyógyszer, gyorsírás, gyorsíró, gyönyörű, győz, győzz! (parancsoló mód), gyújt, gyújtó, gyújtogat, gyul gyullad, gyulladás, gyúr, gyúródik, gyújt, gyülekezik, gyülevész, gyűlöl, gyűlölet, gyűlölség, gyűr, gyűrődik, gyüremlik, gyürke, gyűrű, gyűrűzik, gyűszű.

TOBORZÓ.

Örömmel látjuk olvasóink érdeklődését a toborzó iránt. Persze leginkább azok toboroznak, akikben életrevalóság nyilvánul meg, mert az ilyen kis cimborák minden alkalmat fel tudnak használni a toborzásra, mivel tudják azt is, hogy az erőben van az élet. Már pedig erősek csak úgy

leszünk, ha minél előbb sorakozunk az Uj Cimbora fehér zászlója alá, s számunk nem fogy, hanem egyre nő. Lássuk legelőbb kik toboroztak és kiket? Kik érdemlik meg, hogy nevüket a toborzók aranykönyve megőrizze? Ne feledjétek el kis cimborák, hogy husvétkor lezárjuk a toborzó versenyt, s akik évközben nem kaptak jutalmat a toborzásért, ekkor kapják meg.

Gróf Somssich Judith Szarkavár, toborozta gróf Kinsky Lotte-t Budapest, Böcsa József Ploesti, Barnaffy Irénkét. Köszönetünket fejezzük ki munkatársainknak is, akik megértve a toborzó munka fontosságát, lelkes készséggel vesznek részt abban. Így Károlyi Lajosnak Vulkán, aki Schwenhammer Olgát Vulkán és Plesch Rezsőt Vulkán, Zombory Sándornak Nagyvárad, aki Steiner fivéreket Nagyvárad, Móráné Ósz Rózsának Fejérdi, aki a Fejérdi ref. elemi iskolát toborozta be az előfizetők közé.

Az Uj Cimbora mesemondó délutánja Székelyudvarhelyen.

Kedves találkozója volt a Szerkesztőnéninek székelyudvarhelyi tartózkodása alatt az ottani gyermekekkel, kis cimborákkal a múlt hó folyamán. Az Uj Cimbora mesedélután rendezett, melyet a kedves Főtisztelendő Nővérek készítettek elő a fiú-iskolában. Szép számban gyűltek össze a gyermekek. A mesedélután keretében szerepeltek a gyermekek is szavallatukkal s minden osztály egy-egy szép népdallal, vagy más iskolai énekkel. A szerkesztő néni arról mesélt, hogy a hiszékeny gyermekeket, hogy sodorja újabb és újabb hajókba a gonosz kísértő, aki láthatatlan köntöshen ott settenkedik mindig körülöttünk. De mondott mesét a most megjelent „Székely népmesék” c. könyvből is, még pedig Ábriska és Kaláris meséjét, amelyet még a kis ovodások is nagy figyelemmel hallgattak.

Ugyancsak szép sikerű mesedélutánban volt részük a helybeli ref. tanítóképző mellett működő gyakorló iskola növendékeinek is a szerkesztőnéni székelyudvarhelyi tartózkodása alatt. A tantestület gondos előkészítése lehetővé tette, hogy a mesedélután anyagát műsorba lehetett összefoglalni. Volt ének, szavallat, az ügyesebbek az Uj Cimbora-ból tanultak verseket. A szerkesztőnéni a „Székely népmesék” c. könyvből mutatótt be meséket, még pedig az *Órdög és a bivalybőr*, *A csodája* és *A boldogtalan szőlőgák* című meséket, amelyeket a kis hallgatók a legnagyobb figyelemmel hallgattak végig.

Mátyás anyja.

Irta: Arany János.

Szilágyi
Órzsébet
Levelét megírta;
Szerelmes
Könnyével
Azt is telesírta.

„Ne mozdulj,
Ne indulj,
Én egyetlen árvám!
Ki lesz az
Én fiam,
Ha megejt az ármány?

„Viszem én,
Hozom én
Válaszát három nap.“
Szerelmes
Szívemnek
Három egész hónap!

Madarat
Nem egyet,
Százat is lelőnek:
Hire sincs,
Nyoma sincs,
A levélvivőnek.

Fiaának
A levél
Prága városába
Örömhírt
Viszen a
Szomorú jogságba.

„Adassék
A levél
Hunyadi Mátyásnak,
Tulajdon
Kezébe,
Senkinek se másnak.“

„Istenem,
Istenem
Mért nem adál szárnyat
Hogy utól
Érhetném
Az anyai vágyat!“

Napestig
Az erdőn
Üzeti hiába:
Éjjelen
Kocognak
Özveggy ablakába.

„Gyermekeim!
Ne mozdulj
Prága városából;
Kiveszlek,
Kiváltlak
A nehéz rabságból.

Fekete
Viaszból
Nyom reá pecsétet,
Könyöklőn
Várnak az
Udvari cselédek.

S ahol jön,
Ahol jön
Egy fekete holló;
Hunyadi
Paizsán
Úl ahol hasonló.

„Ki kopog?
Mi kopog?
Egy fekete holló!
Nála meg
A levél,
Vagy ahhoz hasonló.“

Arannyal,
Ezüsttel
Mégfizetek érted.
Szívemen
Hordom én
A te hazatérted.“

„Ki viszi
Hamarabb
Levelem Prágába?
Szász arány,
Meg a ló
Teste fáradsága.“

Leccsapott,
Leccsapott
Fekete szélvészből,
S kikapá
Levelét
Az anyai kézről.

Piros a
Pecsétje,
Fügom a hajtása:
Óh, áldott,
Óh, áldott,
A keze írása!“

„Viszem én,
Hozom én
Hét nap elegendő.“
„Szerelmes
Szívemnek
Hét egész esztendő!“

„Hamar a
Madarat! ...
El kell venni tőle!“
Szalad a
Sokaság
Nyomban, hogy lelője.

Emlékezés Mátyás királyra.

Éppen ötszáz évvel ezelőtt történt, hogy Kolozsváron az Óvár mai napig meglévő egyik házában egy kis fiú született. A világhírű törökverő magyar hadvezérnek, Hunyady Jánosnak és Szilágyi Erzsébetnek a fia, Hunyady Mátyás. Kis fiú volt akkor, de nemsokára nagy király lett belőle, Magyarország egyik legnagyobb és leghíresebb királya. Szülőháza ma is, félezer év múltán is még fennáll, falát Mátyás király emléket hirdető bronz emléktábla díszíti, de a nagy király emléke élénken él minden magyar szívében is és élni fog még sok száz év múlva is. Mert Mátyás királyra, akinek európai hírű gyönyörű lovasszobra Kolozsvár főterét ékesíti, mindig büszke lehet minden magyar: gyermek, ifjú és öreg egyaránt.

A kis Mátyás, akit híres nevelők tanítottak a tudományok minden ágára, gyermek-társai közül csakhamar kitűnt bámulatos tudásával, csodálatosan fejlett szellemi képességeivel. Erre szüksége is volt, mert nemsokára, még nem is 18 éves ifjú korában a magyar nemzet királyává választotta. Mátyás ekkor László cseh király fogságában élt, aki csak súlyos föltételek alatt engedte haza, Magyarországra, melynek határán az ország legelőkelőbb embereinek élén az életéért állandó rettegésben élő édes anyja, Szilágyi Erzsébet, kimondhatatlan örömmel ölelte keblére régóta várt egyetlen kedves fiát.

Nehéz viszonyok között lépett a trónra az ifjú király, de rövidesen megmutatta, hogy fiatalsága dacára megállja a helyét, sőt eré-

lyes kézzel olyan rendet teremtett az országban, hogy még ellenségei is kénytelenek voltak elismerni rendkívüli uralkodói képességeit.

De nemcsak az országot hozta rendbe, hanem a szomszédos ellenséges országoknak is megmutatta a magyar fegyverek hatalmát, sőt a német császárnak még a fővárosát, Bécsét is elfoglalta, amit rajta kívül még csak a nagy francia hadvezér, Napoleon tudott elérni. Ezekben a hadjáratokban nagy hírnevet szerzett Mátyás király híres katonasága, a rettegett „fekete sereg”, melynek fővezére a törökverő kenyérmezei hős, Kinizsi Pál volt. Vitézei rajongtak királyukért, aki viszont minden derekabb katonáját ismerte, s aki együtt táborozott velük és velük együtt viselte a hadviselés minden fáradsalmát.

A külső háborúknál azonban sokkal fontosabb volt az ország belső állapotának rendezése. Abban az időben az igazságszolgáltatás, a bíraskodás körül sok baj volt, ami különösen a szegényebb népet sújtotta. Sok visszaélés történt, sokat sanyargatták a nyomorúságosan élő földművelő népet, a jobbágyokat, sőt még a kisbirtokú nemeseket is. Mátyás király jól ismerte ezeket az állapotokat s ezért olyan jó törvényeket hozott, amelyek megszüntették az addigi bajokat és így a törvényes rend lépett a sok törvénytelenység, igazságtalanság helyébe.

Mátyás király azonban nemcsak meghozta a jó törvényeket, hanem gondoskodott arról is, hogy ezeket pontosan be is tartsák. Ezért sokszor felöltözött álruhába és így anélkül, hogy felismerték volna, bejárta az egész országot, amiről sok kedves történet maradt fenn. Személyesen akart meggyőződni arról, vajjon szeretett magyar népe boldog-e és meg van-e elégedve kormányzásával? Boldog is volt akkor a magyar, mert a nagy király szigorúan megbüntette azokat, akik a néppel rosszul bántak. Lett is olyan rend az országban, hogy mindenki áldotta Mátyás király jóságát és igazságosságát. Utóda alatt mindez megváltozott, s azért mondták akkor, sőt még ma is lehet hallani e szállóigét: „Meghalt Mátyás király, oda az igazság!”

Bár Mátyás király sok háborút folytatott és az ország dolgai is sok gondot okoztak, mint tudományokat kedvelő ember, nem feledkezett meg a tudományok és művészetek pártolásáról sem. Királyi udvarába még más művelt országokból is összegyűjtötte a kiváló tudósokat, költőket, művészeket, akik örömmel sereglettek Mátyás köré már csak azért is, mert a király bőségesen megajándékozta őket. A Budán újjá épített remek királyi palotájában és visegrádi gyönyörű várában fényes királyi udvartartása volt. Itt történt meg, hogy a török szultán követe, aki pedig

hozzá volt szokva a szultánok pazar keleti pompájához, a magyar királyi udvar fényességén annyira elbámult, hogy a szó megakadt a torkán és csak annyit tudott mondani: „Köszöntet a császár.”

Abban az időben könyveket még alig nyomtattak, hanem kézzel írták, másolták nagy munkával (egy-egy nagyobb, díszesebb könyvet egy egész életen keresztül másoltak), miért is a könyvek értéke olyan nagy volt, hogy egy könyvért gyakran egy egész földbirtokot is adtak. Mátyás király nem sajnálta a költséget és mintegy ötezer, arannyal és drágakövekkel ékesített táblájú kötetből álló könyvtárat gyűjtött össze, ami abban az időben világra szóló ritkaság volt. Sajnos, a későbbi háborús időkben ez a világhírű könyvtár majdnem teljesen elpusztult és manapság mindössze csak másfél száz ilyen, úgynevezett Corvina-kötet van; minden könyvtárnak féltve őrzött kincse.

A nagy király dicső uralkodását azonban gyászos idők követték. Romba dőltek a szép királyi paloták, elpusztult a híres könyvtár, de Mátyás király emléke nem pusztult el, hanem élni fog mindaddig, amíg csak a régmúlt idők büszke dicsősége megdobogtatja a magyar szíveket!

Dr. Görög Ferenc.

A gömőri kapások.

Egyszer Gömörmegyében volt a királynak dolga. A törvénytevés után a megyei urakkal és a kísérő udvari főemberekkel vidám áldomásra gyültek egybe. Míg a nagy urak benn vígasságban voltak, kinn melegen sütött a nap s a közeli hegyen a jobbágyok verejtékhullatva kapálták azt a szőlőt, amelynek tőkéjéről benn az urak mulatozva itták a hegy levét. A király, ahogy kinézett az ablakon, látta a hangyaszorgalmú nép munkáját, felállott a terített asztal mellől és így szólt:

— Urak, nézzétek, amíg mi itt a szoba hűsében mulatunk, hogy verejtékezik a napon kinn a nép. Tudjátok mit? Most menjünk mi kapálni, s hadd mulasson itt benn a munkásnép.

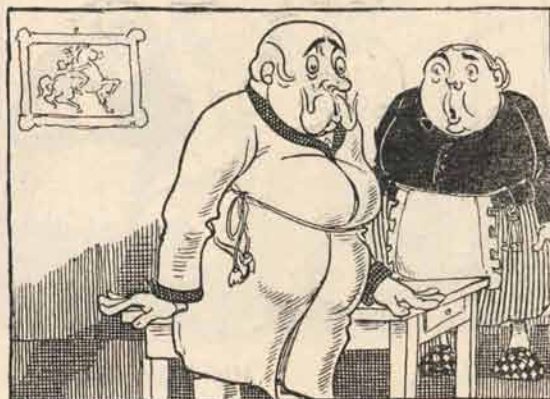
Az urak elhültek a szavak hallatára. Azt hitték, hogy a király csak tréfál. De Mátyás nem tréfált. Ment s kivette az első ember kezéből a kapát s hozzáfogott a munkához. Szégyenszemre így az uraknak is munkához kellett látni. Persze, nem voltak hozzászokva a kemény munkához. Hólyagot tört kezükön a kapa, másnak a dereka fájdukt meg. Végre is az egyik főúr megállt a munkában s alázatosan így szólt:

— Uram, királyom, pogány dolgot mivelsz velünk. Vérünket szívesen ontjuk érted, de ehhez a munkához nem értünk.

— Úgy? — mondta a király szigorúan. — Csak azt akartam, hogy tudjátok meg, hogy milyen munkát végez a nép, a jobbágy, amíg ti mulattok és vígadtok. Értetek és nektek dolgozik a nép. Azért, ha áldomást mondtok, ne feledjétek áldomást mondani a népre sem.

Kutykuruty Tóni izgalmas mérközése Etyepety Kajetán úrral.

A képeket rajzolta s a szöveget írta hozzá Papp Jankó bácsi.

16. kép.

Am Kati nem nyugszik, fujja a nótáját,
Amire a bácsi látva hagyja száját.

— Itt töltöm az időm, így lesz majd galiba,
Hogyha az ebédre nem sül meg a liba.

A gyilkostó.

— Székely néprege. —

Írta: TELEKY DEZSŐ.

Gyergyóditró legszebb leánya Ferencz Anikó volt. Egyedül lakott egy zsindeyes kis házban a falu szélén, már sem apja sem anyja nem élt. Szövással és varrással szerezte meg mindennapi kenyerét. Szótteseivel, remek hímzéseivel vásárookra járt, ahol kapva-kapdosták izléses kézimunkáit. Természetes, hogy az ezüstforintosok és a fényes huszasok egymás hátán szaporodtak Anikó tulipános ládjában.

Minden nap már korán reggel talpon volt. Gyorsan rendbehozta házatáját, amely székely szokás szerint, olyan tiszta volt, mint a fénylő tükör. azután jókedvűen fogott a szövéshez. Síklott a vetélő, repítette a sok színes szálát, reggeltől alkonyatig esattogott az esztováta, amelynek fésűs bordái sűrűn egymás mellé verték a zuganyos gvapjúfonalat. Serény munka közben így készült el a sokféle szövet, amely messze vidéken is kelendő volt.

A szép és dolgos Anikóról mindenki tudta, hogy életrevaló leány. Sok kérője akadt a faluban. Még gazdag legény is vetett reá szemet. Bizony kénye-kedve szerint válogathatott volna a sok helyrelegény között, de ő mindeniken keresztül nézett. Csupán Györgypál Están, a pörgebajszú Pista, ez a szorgalmas, de szegény székely fiú kellett neki. Az ünnepélyes kézfogás már nem volt messze. Csak a kukoricatörésre vártak. Az esküvőt, ha semmi közbe nem jön, karácsony előtt akarták megtartani.

Élt ugyanekkor a ditrói erdőségeken egy Nucú Dumitru nevű haramia, aki Moldovából szökött át a határon. Mivel feleségét megölte s ezenkívül több rablást is elkövetett, nehogy az ottani hatóság kezére kerüljön, Gyergyó bűvőhelyes rengeteibe menekült. Betöréseivel, vérengzéseivel rémületben tartotta a vidéket. Vakmerősége már odáig ment, hogy még a ditrói betivásárookra is bemerészkedett, ahol egy alkalommal meglátta a szépséges Ferencz Anikót.

Mindjárt első pillanatra megtetszett neki a pirosposzsgás leány. Sátrához lépett.

— Jó napot, szép virág! — szólította meg Anikót kedélyesen. Aztán csak azért, hogy beszédet kezdjen, megkérdezte tőle: — Ez a sok szóttles mind eladó?

— Nem is azért hoztam ide, hogy csak megnézzék! Ha tetszik, válogass!

— Nincs pénzem! — válaszolta Nucú.

— Anélkül pedig nincs vásár!

— Aztán csókért nem adsz?

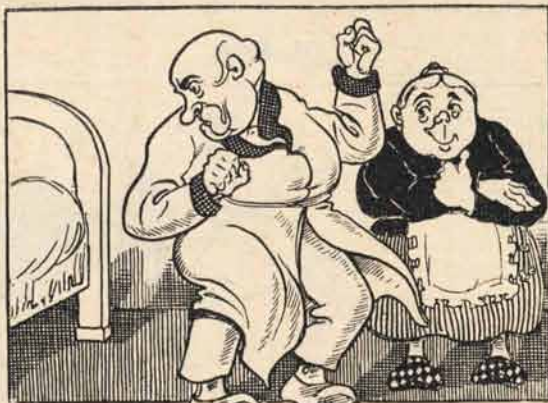
— Nem szorultam rája! Van már nekem, aki megcsókoljon.

Igy szóbaelegyedtek, aminek során Nucú Dumitru apródonként kikérdezte Anikótól, hogy mi a neve, ki az apja s hol lakik?

A vidám, beszédes Anikó gyanútlanul, semmi rosszat sem sejtve, elmondta, hogy ő árvaleány, kézimunkájából él, egyedül lakik az alvégen, de nemsokára férjhez megy, mert, ha Isten is úgy akarja, karácsony előtt meg lesz az esküvő.

Kutykuruty Tóni izgalmas mérkőzése Etyepety Kajetán úrral.

17. kép.

*De elnémul Kati s rémül a szobaúr,
Kuruttjol a béka, mint egy bús trubadur.
Dühöng most a bácsi s a méregtől remeg,*

*Míg béka kuruttjol és felváltva brekeg
Kati ábrándozik és megjegyzi aztán:
— Ezt a szép hangversenyt reggelig hallgatnám!*

Aztán én is ott akarok lenni!

— Csak előbb tudjam meg, hogy ki fia vagy?

— Az nem fontos! — felelte Nucu. — Legközelebb meglátogatlak, akkor majd megtudod, ki vagyok.

— Csakhogy én idegen férfivendéget nem fogadok ám!

— Én meg olyan legény vagyok, hogy azt nem kérdem tőled!

— Tyüh, mily fennhangon beszélsz! Nem szállanál le onnan a magasból?

— Tudok még magasabb hangon is beszélni, csak egyszer lépjem át a küszöböt!

— Ismeretlenül nem tanácsolom! — pattant fel Anikó.

— Talán bizony kikaparnád a szememet? Amilyen veszedelmesnek látszol, még ez is kitelik tőled. Sietek is, nehogy még itt a piacon essék meg velem a szék. De azért meglátogatlak, szép leány, ha addig élek is... Akkor jövök hozzád, amikor nem is gondold! — szölt Nucu durván röhögve s azután köszönés nélkül elsietett, s belevegült a vásári népsokaságba.

Ferencz Anikó arcába szökött a vér.

— Látszik, hogy vad paraszt! — dohogott utána s még sokáig bosszankodott az idegen férfi kihívó viselkedésén. Hiába igyekezett lelke nyugalmát ismét visszanyerni, mosolygásra erőltetett arcán végigsuhant egy-egy komor vonás. Szórakozott lett és kevés szavú. Az eladás is nehezebben ment, mint máskor. A hirtelen változást senki sem vette észre, csak egyedül Györgypál Pista, a vőlegény, aki délután felkereste menyasszonyát a sátorban.

Mikor egyedül maradtak, meg is kérdezte Anikótól:

— Lelkem, mondd meg őszintén, mi bajod?

— Semmi... semmi!...

— Akkor miért vagy olyan hallgatag?

— Hát a kedv is olyan, mint az időjárás. Jön, megy, s azt sem tudjuk, miért változik olyan sebesen.

Hetek multak s teltek, midőn egy sötét ólomfelhős őszi este Anikó éppen nyugovóra készült. Késő volt nagyon. Félretette hát kapcsos imakönyvét. A bályadt léleknek már nem való az ima. Ágybontáshoz fogott, hogy lepihenjen.

Hirtelen zugó moraj támadt künn az udvaron. A vén eperfa lombja hangosan végigseperte a ház falát. Iszonyú fergeteg támadt. A dühöngő szélvész meglépázta a háztetőt, megrázta az ablakokat, megnyikorgatta a kútgémet, azután vihogva, sivítva tovaszángaldott, hogy egy újabb szélvihar tombolásának adjon helyet.

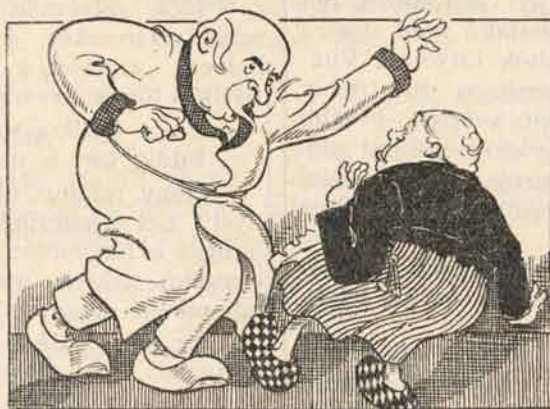
Anikó összeborzadt. Valami nyugtalanság bántotta. Kinézett az ablakon. A szembenlevő házak mind sötétek. A szomszédság már régóta lepihent. Még egy gyenge mácsvilág sem pislákkolt sehol.

Egy vakító villám száguldott végig az égbolton. Anikó ijedten ugrott félre az ablaktól. Rettentő ropogással dördült meg az ég, mire megindult a felhők csatornája. A szél haragja mindinkább fokozódott. Dühöngve csapkodta a hideg záport az ablak üvegszemeihez, amelyekről zuhogva folyt alá a sűrű könnypatak. Itéletlen volt. Azt mondják, hogy még a kutyát sem szabad ilyenkor kiverni a házból.

Anikónak is hűségese házőrző kutyája jutott most eszébe. A szegény állat a küszöbre húzódva átnedvesedett bőrrel reszketett künn a hidegben. Néha vinnyogott is, mintha kérné kis gazdáját: — Engedj be a szobába... Ott jobban meg tudlak védeni, ha baj fenyeget.

Kutykuruty Tóni izgalmas mérkőzése Etyepety Kajetán úrral.

18. kép.

*Kajetán felhördül, mint egy dühös vadkan,
— Kata nén' tán tréfál? s mérgesen felpattan.*

*— Jó lesz, hogyha hallgat s nem beszél így Kati,
Mert, hogyha így beszél nyaklevest fog kapni.*

— Jöjj hát be, vén pajtásom! — mondta magában Anikó és az ajtóhoz ment, hogy Bodrit beengedje.

Ebben a pillanatban a kutya hevesen ugatni kezdett. A kapuhoz rohant. Herregése s ugatása mind ingerültebb lett. Az óriási szél az utcáról gyanus hangokat kapott fel. Mintha erélyes, durva férfiszavak vegyültek volna be a rémes hangzavarba. Majd deszkaropogás és valami zuhanásféle hallatszott. Talán csak nem döntötték be a kiskaput? A kutya vonítva hátrál, majd dühösen vakkant, végre ismét böszülten ugat.

Anna óvatosan félrehúzta a függönyt, s tekint az ablakon. De semmit sem lát. Koromsötét az éj, az ablaküveget pedig még mindig elhomályosítják a zápor cseppjei.

Egy pisztolydurranás egész közelből, Anikó megvonaglott. Mi ez? A szíve hangosan ver. Iszonyú pillanat. Az orkán búgó hangján kívül nyomasztó a csend. Már a kutya sem ugat... Valaki lelötte...

Egyszer csak az udvarból megszólal egy erős férfihang: — Itt vagyok, Anikó! Eressz be! Igéretem szerint, látogatóba jöttem.

— Ki az a hitvány, gyáva, aki éjjel egy védtelen leány házába akar betörni? — kiáltotta Anikó haragtól remegve.

Gúnyos kacagás volt erre a felelet.

— Boesáss be szépszerével. Ott aztán megmondom, hogy ki vagyok! A hitvány elnevezései köszönöm. Tőled még eltűröm. Csak nyiss ajtót, szaporán!

— Mondtam, hogy küszöbömet át nem léped, csak testemen keresztül!

— Majd megnyilik előttem ez a rozoga ajtó! Beeresztesz vagy sem?

— Nem, nem! Soha!

Egy izmos, nehéz tenyér ráfeküdt a kilincsre, egy erős, széles váll nekifeszült az ajtónak. A zár tolókája közepén kettétört. Egyszerre felpattant az ajtó.

— Itt vagyok! Nevem Nucu Dumitru!

— A gyilkos? A rabló? — kiáltotta Anikó megrémülve.

— Igen, az vagyok! Azért jöttem, hogy magammal vigyelek cohárdi barlagomba. Künn vár a lovam. A vihar nem árt. Gondoskodtam kocsokról, hogy meg ne fázzál. Indulhatunk!

— Hozzám ne nyuj, te gyilkos! Ismerlek hírből! Véres a kezed!... Segítségért kiáltok... Összekiabálom a szomszédokat! A férfiak agyonvernek, ha itt találnak.

— Ordíthatsz torkodszakadtából. A vihar túlkiált. Ki hallja meg gyenge szavadat e szélvészés éjszakán? Különben is egész Ditró alszik!

Ezzel Anikóhoz ugrott s megragadta a vállát. De a leány kisiklott kezéből. Örült hajsza indult meg a szövőgép körül. Segélykiáltás, ordítás. Nucu felé repül a sok orsó, guzsaly. Minden kezügyben eső tárgy úgy sivított a levegőben, mint a nyilvessző, vagy a dárda. Semmit sem használ a védekezés. Nucu elkapta a menekülő Anikó derekát s vaskezeivel magához rántotta. Velőtrázó síkoltás és Anikó feje sápadtan lehanyatlott.

— No látod, mégis jössz! Most én vagyok a vőlegény! — mormogta kajánul Nucu Dumitru. Aztán ölbe véve az elájult leányt, kirohant vele az utcára. Félkézzele leoldotta a ló kötőfékét, mely a kerítéshez volt erősítve. A kengyelből egyszerre fölvetette magát széles hátú paripájára. Mint könnyű pelyhet emelte föl az ájult Anikót maga elé a nyeregbe, kocsójával betakarta, majd gyors ügetésre biztatva lovát, megindult a Nagycohárd felé.

Mikor Gyergyóditróból kiértek, a zápor elállott. Az eső csendes szitálása váltotta föl a felhőszakadást. A szél is erejét veszítette. A felhők gyérülni kezdtek. A sarlóalakú hold sugara már át tudott szűrődni a felhők fátyolán. Világosság derengett a köves, kavicsos útra, mely eleinte egy hegyoldalon fölfelé vezetett, később pedig egy nagyon keskeny völgybe szállott alá.

A szűk völgy egyik kanyarulatánál hatalmas barlang nyílása tünt föl. Ez volt Nucú Dumitru rejtekhelye.

Leszállott lováról, amelyet szabadjára bocsátott. Anikót pedig a kocsokkal együtt lefektette a barlang szája elé.

És a szép Anikó, aki aléltóságából csak most ébredt föl, fáradtan nyitotta föl szemét. Amint tekintete Nucú Dumitru-ra esett, rémület dulta föl arcát. Menekülni akart, de a rabló eléje állt.

— Nincs menekvés! Itt maradsz!

— Őlj meg inkább! Könnyen megteheted!
— kiáltotta.

— Meghalsz! Megfojtalak! — zihálta Nicu magánkívül, s már a leány vállát fogta le, midőn nesztelenül megnyílt a sziklafal.

Mintha a nap jelent volna meg, oly fényesség borította el a barlang környékét. Egy tűndüklő szellem állt előttük szóltanul, fején korona csillogott.

Nicu ijedten talpraugrott. Álmélkodásában karja erőtlennül hullott alá. Szemét lehunyta a varázs halása alatt. Csodás tünemény. De vajjon nem álmódott-e? Felpillant. És látja, hogy az óriás sziklafal teljesen kettévált. És a hatalmas nagy résen át a szellem kézen fogva vezeti a szomorú Ferencz Anikót, akivel együtt nyomtalanul eltűnt. Azután a szikla ismét magától összecuszkodott.

Amint Nicu magához tért és látta, hogy egyedül van, irtózatos düh fogta el. Átkozódva rohant a sziklafalhoz s öklét rázva hörögte: — Add vissza a leányt, ördög, vagy angyal, mert azt a leányt két karommal szereztem, az az enyém!

Nucu őrző szitkozódásában megfenyegette az eget s még az Istent is megátkozta.

Kezébe vette vasrúdját, mely a barlang nyílásához volt támasztva és elkeseredésében olyan ütést mért a sziklára, hogy megcsendült bele a Nagycohárd.

De megingott a magas sziklafal is, mely száz darabbá omolva, a szűk völgybe szakadt le s maga alá temette Nucú Dumitru-t, a rablógyilkost.

A ledőlt sziklaóriás örökre elzárta a völgy bejáratát. A csobogó patak, amely eddig gondtalan futott végig a völgyben, megtört a szirt falán. Nem csörgedezhetett tovább. Utját állta a hatalmas omladék.

Az anyafórrás azonban nem kérdezte, hogy vízceppjeinek milliárdjai tengerbe kerülnek-e, vagy hatalmas tóvá dagadnak, szünet nélkül csak

tovább ontotta és ontja magából még ma is kristálytisztá vizét.

Idők folyamán a patak s a hegyekről lefolyó vízereszkék gyönyörű tóvá egyesültek e helyen, amelyet a gonosz Nucú Dumitru-ról Gyilkos-tónak nevezett el a gyergyói nép.

Ez a Gyilkos-tó *regéje*.

Eddig tart a monda.

Hogy mi történt Györgypál Pista völegény-nyel? Ezt kérdezitek most tőlem? Bizony róla hallgat a hagyomány. S én csak annyit tudtam elregélni nektek, amennyit a tó egyik halásza naponként elmondott a kíváncsi kirándulóknak.

Az öreg halász meséjét meghallgatták a tó virágai is, azok elsuttogták a szellőnek, a szellő pedig nekem regélte el, mikor egy késő őszi este ablakomon kikönyökölve, elmerengtem a csillagos, hideg, lélekdermesztő éjszakába.

Kis Alberlke ígérete.

*Ha nagy leszek, mindent veszek,
Nyakadba szép gyöngyöt teszek,
Arany cipőt, ezüst ruhát,
Tündéri szép vásárját.*

*Minden szépet, jót megveszek,
Anyám édes, ha nagy leszek!*

*Ha nagy leszek, nem itt lakunk,
Száz szobánk lesz, száz ablakunk.
Tornyos várunk édig ragyog,
Mégbámulják az angyalok,
Olyan csodás házat veszek,
Anyám édes... ha nagy leszek!*

*Ha nagy leszek, nem dolgozol,
Égő szemmel nem foltozol,
Selyem párnán pihenni fogsz,
Fiacskádnak mesélni fogsz.
Éretted mindent megteszek,
Anyám édes... ha nagy leszek!*

*Ha nagy leszek, Te lész nagyúr,
Elődbe száz szolga borul,
Minden óhajod teljesül,
Sohasem kínlódsz egyedül,
Mégkimélem drága kezed,
Anyám édes... ha nagy leszek!*

*Ha nagy leszek, ne félj, ne félj!
Elmúlik majd minden veszély.
Könny nem hull Jehér orcádra,
Csak mosolyogsz fiacskádra,
Tündér királynénak teszek,
Ha nagy leszek... ha nagy leszek.*

Kirjárné K. Emma.

Bimbi és Botond kalandjai.

(Folytatásos gyermekregény.)

Irta: Vadnay Dezső.

ELSŐ FEJEZET.

A két jómadár.

Bimbi és Botond jóbarátok voltak. Barátságuk akkor kezdődött, mikor az elemi iskola első osztályában csupa véletlenül egymás mellé kerültek.

Botond magas, sovány kis emberke volt, viszont Bimbi az ellenkezője. Egy jó fejjel alacsonyabb volt Botondnál, kövér, mint egy káposztás hordó s piros, pozsgás arcu, mintha csak egy kacagó alma ült volna a nyakán. Hát, amint mondom, igen jó barátok voltak, egymás nélkül ritkán lehetett látni őket, akkor is csak lefekvéskor. Ezért aztán osztozkodniok kellett egymás jó és balsorsában egyaránt.

Egy ilyen hiába eltöltött estén összebeszéltek a két jómadár, hogy reggel nem mennek az iskolába, mivel egyikőjük sem készült el a leckével, hanem valahol eltöltik az időt, aztán a szokásos időben annak rendje-módja szerint hazaállítanak, mintha misem történt volna.

Reggel táskába rakták a könyveket, a tízórait is becsomagolták hűségesen, aztán elköszöntek hazulról. A megbeszéltek sarkon pedig összetalálkoztak, ahol fejeiket összedugva, tanakodni kezdtek, hogy hova menjenek. Egyik ezt indítványozta, másik azt, végre Bimbi döntött:

— A külvárosba megyünk, ahol kevesen járnak.

Keresztül-kasul barangolták a várost, míg eljött a dél, akkor hazamentek és megébédelték, délután megint folytatták útjukat. Közel a város határához egy hosszú kőkerítés mellett vezetett el az útjuk, amelyen belül nagy gyümölcsös terület el, édes, illatos, molsolygó termésével.

Bimbinek az orrát nagyon csiklandozta a gyümölcsillat, ezért azt mondta Botondnak:

— Te, Boci, most jó alkalom volna egy kis gyümölcsöt szedni, én már éhes is vagyok és itt nem jár senki. Én átsegítek a kerítésen s amíg fenn leszel a fán, itt kívül vigyázok. Ha veszély fenyegetne, egy éles füttyel tudtadra adom.

Botond nagy tusakodások közt ráállott a dologra, felugrott a párkányra, Bimbi pedig megkapta a két lábát s feltolta a kerítésre. Ott óvatosan szétnézett, nincs-e bent valaki, aztán átvette magát. Fenn a fán a zsebeit s a sapkáját telerakta hamvas, illatos barackkal, közben természetesen a szájába még többet rakott.

Bimbi azalatt a kerítés mellett ólalkodott, nehogy valaki meglepje őket. Jókedvűen dudorászott a sikernek, boldogan gondolt a pompás gyümölcsre s nagyszerűnek találta, hogy nem jár arra senki; azonban ez az öröme korai volt, mert a következő pillanatban egy kakastollas esendőr tünt fel a sarokról s vésztióslóan közeledett a gyümölcsös felé.

Bimbi látván legujabb vállalkozásának veszélyben forgását, hirtelen szájába dugta két ujját s egy nagyot füttyentett, maga pedig kerekét oldott.

Botond az adott jelre szájába vette megszedett sapkáját lecsúszott a fáról s az alsó ágban megkapaszkodva, egyet himbálva magán, leugrott a porhanyós földre. Aztán szaladt a kerítésnek, ott se látva, se hallva, mint egy gummilabda, ávetette magát s nagy megrökönyödve, pont a kakastollas esendőr nyakába esett, akinek ettől a váratlan zökkenéstől kemény, kakastollas kalapja messze elgurult az útszélen. Botond ijedten kapkodott levegő után, szentül azt hitte, hogy egyenest Belzebub jött érte a poklok fenekéről.

Végre is magához térve a esendőr, megkapta a nyakában lógó gyereket, leemelte maga elé s nagybosszúsán dörmögte fogai közt:

— Na várj csak, te vásott kölyök, majd adok én neked gyümölcsöt, csak vigyelek az őrszobára!

Hej, Uramisten, megszeppent erre a szegény fiú, előbb könyörgésre fogta a dolgot, de, mikor nem használt, nagy hallgatagon lépkedett a esendőr mellett.

Lassanként alkonyodni kezdett, itt-ott már meggyújtották a kis alacsony házakban a petróleumlámpát, csak a keskeny, hosszú utcák maradtak kísérteties sötétben. Botond kiütt a verejték a félelemtől, egy lelket nem lehetett látni az utcán s Bimbi sem volt sehol, pedig az őrszobához is veszedelmesen közeledtek.

De az utolsó pillanatban mégis feltűnt egy sötét árnyék az egyik utcasarokról s óvatosan követte nyomukat. Botond a sötétben is felismerte járásáról a hú barátot, Bimbit s most már bátrabban szedte a lábait. A esendőr is meggyorsította nehéz, rengő lépteit, de mikor a legsötétebb helyre értek, puff, egy fatuskóban úgy elvágódott, hogy az ütődésnél csak a nyekkenése volt nagyobb.

Bimbi ekkor már Botond mellett termett s a sötét utcában eltűntek a láthatárról.

Hát, amint így mennek, kacagnak összebújva, egyszeresak beleütözköznek valakibe. Odasandítanak a sapka alól, hát a tanító úrral találják magukat szembe. No hiszen, elvörösödött erre a két jómadár, jobban a pulyka se.

— Persze, ti megint csavarogtatok — szót összeráncolt homlokkal a tanító úr. — Miért nem jöttetek iskolába?

A fiúk nem feleltek semmit, csak zavartan állottak a szigorú tekintet előtt s a nád-pálea jutott az eszükbe, amely majd a hátukon fog táncolni csavargásukért...

A tordai mézes pogácsák.

— Így a tordai mézes pogácsák, úgy a tordai mézes pogácsák, — hallotta emlegetni Mátyás király nem egyszer, mikor áruhában az országot járta.

Bizony szükség volt rá, hogy a király saját szemével is lássa a dolgok miben állását, mert abban az időben is úgy volt, hogy a hatalmasok, erők igyekeztek elnyomni a gyengét. Mátyást épp azért is neveztek igazságosnak, mert szegényt, gazdagot, ha jóra való volt, egyformán megbecsülte s a népet nem engedte elnyomni. Megesett nem egyszer a királyi udvarban, hogy senki sem tudott róla, a király áruhába öltözött, leginkább iródeáknak s úgy járt-kelt a nép közt, hogy saját szemével győződjék meg róla, betartják-e az urak s a nép vezetői az ő rendelkezését?

Igy került el egyszer Tordára is.

— Így a tordai mézes pogácsák, úgy a tordai mézes pogácsák, — emlegették itt is, ott is a vásárban, mivel hogy azon a napon éppen nagyvásár volt Tordán.

Volt ott mindenféle sátor. Gubások, csizmadiák, szűrszabók, szücsök, kötelesek, szíjgyártók kínálgatták a portékájukat, nem különben a mézesbábosok, sőt még egy bugyogós iztambuli török is karatyolt; persze törökül a sokadalomban. Volt aki értette mit beszél, volt aki nem. De egyszeribe megértette mindenki, mit akar, amikor felnyalábolt egy csomó bársonyt, selymet, meg csipkét és mutogatni kezdte.

A király is ott járt-kelt iródeák képében és ruhájában a sátrak között. Nézelődött jobbra-balra. Egyszer csak meglátja egy pergőnyelvű kofaasszonyt a diákokat. Rögtön megszólította:

— Erre, erre, diákok uram, itt árulják a jó tordai mézest.

— De már ezt én is megkóstolom. — gondolta az áruhás király. — Na, adjon néné-asszony hát abból a híres tordai mézes pogácsából egy félpénzért.

— Úgy, úgy telkem, adok én jó szívvel, akár a török császárnak is, csak jöjjön érte.

— Nono, inkább elküldi neki, a király csak maradjon otthon, — feleli rá jókedvűen a diák.

Addigra a kofa megrakta jól a deák tarisznyáját, még a zsebébe is jutott néhány darab a mézes süteményből. Hisz egy félpénznek nagy szeme volt abban az időben. Egy disznót is lehetett volna venni rajta. De a diák nem kért vissza a pénzből, gondolta: legyen annak a kofaasszonynak is egyszer jó vásárja.

No, megy haza a király az iródeák képében s megy vissza Budára. Amíg ment, az úton eszegetett a tarisznyából. De egy pár darabot félretett a királynénak, hogy az is kóstolja meg a tordai mézest.

Volt nagy csodálkozás a főurak között, mikor csak hazaállít a király poros eszímával, mint Mátyás diák, s elmondja, hogy ő hol s merre járt, mit látott, hallott a nép között?

— Hogy elhigyjétek, — mond a király tréfás mosolygással, — hogy valóban Tordán jártam, im megkínállak benneteket valamivel, amit csak Tordán sütnék.

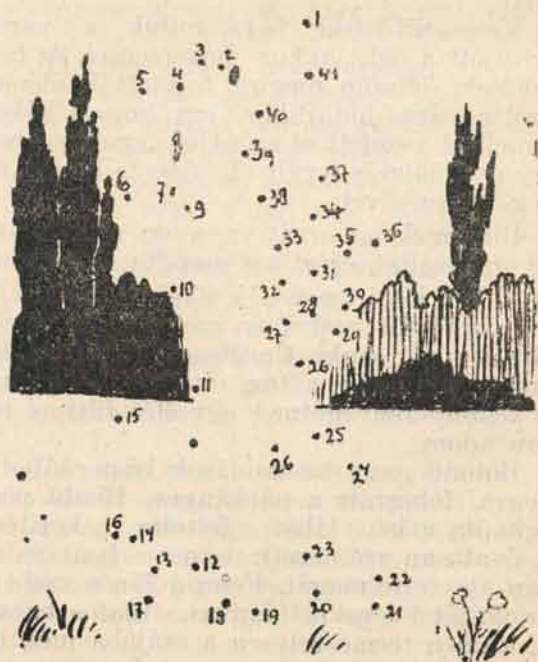
És sorra kínálta az orrukat magasan fennhordó főurakat a tarisznya fenekén még megmaradt tordai mézes süteményekből.

Micsoda! Olyan kapós lett a tordai mézes, hogy még a morzsákat is kikaparták a tarisznya fenekéről. Így történt meg, hogy aznap Mátyás udvarában minden valamirevaló udvari ember evett a tordai mézes pogácsából, kivéve egy madárlábu, hórihorgas csehó gróft, mert az már nem talált egy morzsát sem a tarisznyában.

Ettől kezdve sokféle megpróbálták sütni a tordai mézes süteményeket. Nem lehet mondani, hogy nem jól sütnék, de azért igaziban csak Tordán tudják eltalálni ezeknek a mézes pogácsáknak az ízét.

Telekyné-Ferenczy Marcella.

Találós kép.

Kössétek össze a számokat a legkisebb számnál kezdődően s megkapjátok a találós képet.

Hunyadi Mátyás

királyvá választása.

Mikor védeni kellett az országot, senki sem gondolt rá az idegen fejedelmek közül; midőn pedig megürült a trón, ime egyszerre annyi atyafia akadt az országnak!

Előálltak jogaikkal a francia király, a szász herceg, a lengyel király és a római császár s mindenik saját magát állította törvényes örökösnek.

Azonban nem törvénytudósokból áll a világ s míg a trónkövetelők jogaikról beszéltek, eszébe jutott a nemzetnek saját akarataról beszélni.

Szilágyi Mihály vezérlete alatt még talpon állt a nemzeti párt, mely Hunyadi László halálának megtorlása végett fogott fegyvert s vajjon mi lett volna nagyobb elégtétel, mint a kivégzett testvérét emelni a megürült trónra?

A Gara—Ujlaki-párt, a Hunyadi-családnak hatalmas ellensége, mindent elkövetett, hogy Szilágyi tervét megakadályozza. Nemcsak azért, mert a Hunyadi-családnak vesztére és vagyonára törtek, hanem, mert Gara is, Ujlaki is titkon a királyságra áhítottak.

A rendek eleinte nem tudták, mit kíván Szilágyi. Ezért, midőn az országgyűlésen lelkesült szavával felidézte azt a kívánatot, hogy a nemzet saját fiai közül válasszon magának királyt, őt magát akarták megválasztani. Szilágyi szerényen visszavonult és kijelentette, hogy ő Hunyadi Mátyást szánta a trónra.

E szó korszakot idézett elő a magyar történelemben.

Azelőtt a nemzet nem gondolt a külföldön fogva tartott ifjúra; de, amint neve kimondott, a tétovázó tömegek egyszerre megtalálták benne központjukat s az ország egyik szélétől a másikig terjedt a lelkesült kiáltás: „Éljen Mátyás király!” A pesti templomokban és utcákon, mielőtt az országgyűlés határozott volna, már énekelték a nemzeti zsoltosmát:

*Mátyást mostan választotta
Mind az ország királlyságra,
Mert ezt Isten adta nekünk
Mennyrországból oltalmunkra.*

*Azért mi is választottuk,
Mint Istennek ajándékát;
Kiből Isten dicsértessék
És örökre mondjuk: Ámen!*

A Gara-pártot megdöbentette a néphangulat. Midőn pedig a főrendek is elismerték, hogy Mátyás apjának tizenkét diadalmas csatája felér ugyanannyi össel: Gara, mint nádor, húzni, halogatni törekedett az országgyűlésen a szavazat-szedést. Azt állította, hogy Szilágyi hadserege miatt nem lehet független véleményt mondani.

Szilágyi tehát, hogy se ne éreztesse, se el ne veszítse fegyverei súlyát: negyvenezer főnyi seregét a két város közt a Duna jegére állította fel, hogy ott várja be az országgyűlés határozatát.

Fenn Budán ezalatt reggeltől estig beszéltek az urak.

Estefelé az átfázott hadsereg, nem állhatva tovább a várakozást, egyhangúlag és teljes erejéből kezdte zúgni: „Éljen Mátyás király!” E dörgő szótat meghallották a rendek, hirtelen végét szakították a fondorkodó tanácskozmánynak és a hadsereggel együtt kiáltották: „Éljen Mátyás király!” Azzal meghúzták a harangokat, kisütötték az ágyukat s ezáltal a nemzet akarata teljesebbé ment, dacára minden titkos szörszálhasogatásnak és ármánykodó fondorlatoknak.

Az ifjú Hunyadi Mátyás ezalatt Prágában volt, hová László király fogolyként vitte magát. A király halála után azonban a cseh hely-

tartó, Podiebrád, kivette a fogságból. A cseh úr élesen látó lelke sejtette a jövendőt, a fogoly ifjút a családja körébe fogadta s leányát a felserdült Katalint, menyasszonyául jegyezte el.

Egy év múlva Katalin Magyarország királynéja lett.

A rendek pompás díszmenettel hozták el Strassnichból, az ország határáról, az ifjú Hunyadi Mátyást; testvérét, a jogtalanul megölt Lászlót pedig dicstelen sírjából felvették és fejedelemhez illő gyászpompával vitték Gyula-Fehérvárra, apja tetemei mellé.

E kettős diadalmenet felingerelte a Garapártot.

Ha nem sikerült Mátyásnak trónrajutását megakadályozniok, azt hitték, könnyebb lesz őt onnan letaszítani.

S valóban a körülmények kedvezők voltak e szándék kivitelére. Északról és nyugatról trónkövetelő fejedelmek, délről és keletről az озmán, benn az országban hatalmas ellenpártok; az egész felvidék rabló cseh hadak kezében.

Ezek ellen mind küzdenie kellett az új királynak észszel, fegyverrel, akarattal. Ha csak egyet is le nem győzött volna közülök, el kellett volna vesznie azon egy által, de mind legyőzte s ezért nevezi őt a történet Magyarország legnagyobb királyának.

Jókai Mór után.

Történetek Mátyás királyról.

A király orra.

Egy nagy város ostromlása alatt, a király maga akarta kikémlelni a város gyöngéit. Áruhát vett hát magára és belopózott a városba. Ám volt, aki ráismert. A védősereg parancsnoka azonnal rendeletet adott ki, hogy vigyázzanak, ki ne engedjék a királyt. El kell fogni minden áron.

Meghallotta a király ezt, s kapta magát szekeresestótnak öltözött, s nagy buzgalommal gurítani kezdett maga előtt egy nagy szekéreket. Látja a kapuőr az igyekvő tótót, nem állhatta meg, hogy esúfolódva ne mondja neki:

— Te szotyák, akkora orrod van, mint Mátyás királynak! — s avval jót ütött a hátára.

— Akkora vagyon, amekkora vagyon! Csak zenyim orra az! — felelt rá Mátyás, — de csak akkor nevetett a tréfán, mikor már kívül volt a kapun. Kereshették aztán a városban Mátyás királyt.

Jókai Mór.

A három kérdés.

Egyszer a király kinn sétált kíséretével a rákosi szántóföldeken. Ott szántogatott egy öreg paraszt. A király ráismert egy régi, furfangos észjárású katonájára az öreg emberben. Megszólította barátságosan:

— Hát öreg, mondja csak: messze van-e még a messzi?

— Bizony, felséges királyom, csak az ökröm szarváig.

— Hát aztán hány még a harminckettő?

— Az már biz' csak tizenkettő.

— De azért meg tudna most is fejni három bakkecskét?

— Meg biz' én felséges királyom!

A király nevetett az öreg feleletein. A főurak nem értették a beszélgetést, kíváncsiak voltak rá, hogy mit jelenthetnek a feleletek.

— Minthogy közületek némelyek hivalt, mások birtokot kérnek tőlem, — mondta a király, — abban az esetben teljesítem a kívánságotokat, ha ezt a három kérdést megfejtitek nekem.

Törték a fejüket a főurak. Törték. Végül is elmentek az öreg szántóvetőhöz, hogy segítené ki őket a bajból. Mondaná meg mit jelent az első kérdés?

— Megmondom jó szívvel száz aranyért.

Megadták egy szóra a száz aranyat.

— Hát uraim, — mondta az öreg, amíg fiatal voltam, az volt a messzi, ameddig el láttam a szememmel. De most csak az ökröm szarváig látok, hát csak odáig van a messzi.

— No jó. Hát a második kérdés mit jelent?

— Azt is megmondom kétszáz aranyért.

Vakarták a fejüket az urak, de odapengették a kétszáz aranyat is.

— A második kérdés azt jelenti, — kezdte az öreg, — hogy hajdan harminkét fogam volt, s most már nincs belőle csak tizenkettő.

— És a harmadik kérdés?

— De már azt csak háromszáz aranyért mondom meg, — mondta az öreg.

Egymásra néztek a főurak. Háromszáz arany nagyon sok pénz, — de az öreg nem engedett. Mit volt mit tenni, végül is, ha meg akarták tudni a harmadik kérdést is, meg kellett fizetni a háromszáz aranyat.

— Hát nagyjó uraim, így fejem meg a bakkecskét, ahogy most te kegyelmeteket is megfejtem.

Mérgelődtek a főurak az öreg furfangján. De nem tehettek ellene semmit. Szégyenkezve kullogtak vissza. S nem írja az udvari krónika, hogy ezek az urak kaptak volna nagy hivalt, vagy jószágot a királytól. Bizonyal szégyeltek felsülésük után a királyhoz menni kérésükkel.

Ahogy kis cimboráink írnak...

Bemutakozó.

Ifj. Torma Miklós

Berde Zoltán

Dávidovits Herman

Kedves Szerkesztő néni!

Már régen készülök bemutatkozni, de nagyon elfoglalt az iskolába járás. A szomszéd faluba járok iskolába kocsin s ez sok időmet elveszi. A nyár meg olyan hamar eltelt fürdéssel, kirándulásokkal, hogy észre sem vettem s már is elrepült.

Az Új Cimborát nagyon megszerettem. Hogy a többi kis olvasók is megismerjenek, küldöm a fényképemet is. Köszönöm a könyvet, amit a rejtvényfejtés jutalmául nyertem. Nagyon szép volt. Három új rejtvényt szerkesztettem, itt küldöm őket s a legutóbbi szám megfejtését.

Kezeit csókolja:

Csicsókeresztur, 1939. nov. 21.

Ifj. Torma Miklós.

Kedves Marcella Néni!

Kedves kis Cimborák!

Végre én is bemutatkozom előttetek. Berde Zoltán a nevem, III. el. o. t. vagyok. Sepsiszentgyörgyön lakunk. Itt küldöm a fényképemet is. Amint látjátok, hegedülni is tanulok és, ha jól viselitek magatokat, elhedegülöm a nótátokat. Van-e bélyeggyűjtő kötetek? Én is gyűjtő vagyok és cserélhetünk majd a feleslegből.

Szeretettel köszöntelek benneteket!

A Marcella Néni kezeit csókolom.

Sepsiszentgyörgy. Berde Zoltán III. el. o. t.

Kedves Marcella Néni!

Itt az ideje, hogy én is bemutassam magam, mert már a harmadik hónapja, hogy olvasom ezt a kedves újságot. Dávidovits Herman a nevem. 10 éves vagyok és a III-ik osztályba járok. Sajnálom, hogy nem voltam otthon, amikor a Szerkesztő néni minket is meglátogatott. Remélem, ha még egyszer eljön Gyulafehérvárra Marcella néni én is megtudom s akkor én keresem fel a szerkesztő nénit.

Addig is kezeit csókolja és a többi kis cimborát is üdvözli

Gyulafehérvár, 1939. dec. 8.

Dávidovits Herman, III. el. ot.

Kedves Marcella Néni!

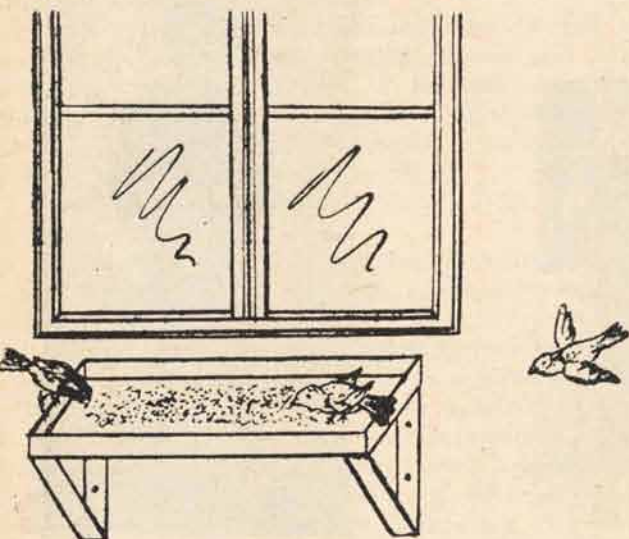
Én is bátorságot veszek a bemutatkozásra. Nevem Kallós József VI-ik el. ot. Hosszúmacskásról. Fejérdre járok a református iskolába kis testvéremmel Kallós István I. el. ot. Először olvastam az Új Cimborát és nagyon megszerettem. Elhatároztuk, hogy mi is járni fogjuk az Új Cimborát. Hogy minél több verset és minél több mesét olvashassunk.

Kezét csókolom

Fejérd, 1939. nov. 14.

Kallós József, VI. el. ot.

Étessétek a kis madarakat!

Öregapó megsajnálta a kis madarakat. Gondolta magában, pompás madáretetőt csinállok. Meg is csinálta. Itt van ni! Az éhező madarak rá is találtak a kis madáretetőre. A víg lakmározás közben ezt csiripelték:

Kis cimborák, ti is megcsinálhatjátok, kiváltképpen a falusi cimborák. Sok sikert a madáretetőhöz!

Sülelmed, 1940.

Soós Nusika, IV. el. o. t.

Az édesanyám.

Kicsiny korom óta
Nem csókolt meg anyám!
Elszakított a sors
Tőle nagyon korán.

Igy nőtem én nagyra,
Anyai csók nélkül...
Sok keserűséggel
Az élet ízétől.

Nem jutott énnékem
Anyai szeretet!
S nem tudom szeretni
Szívűből Őt eleget.

Elfáradt szívemnek
Mégis van egy álma...
Az utolsó csókját
Talán nekem szánja!

Brassó.

Demény Ida, VII. el. ot.

HIREK.

Új folytatásos regény indul meg a mai számunkban *Bimbi és Botond kalandjai* címen, Vadnay Dezső munkatársunk tollából. Két haszontalan fiúnak a viselt dolgait írja meg a szerző, azért, hogy okulást merítsenek más kalandozó természetű gyermekek is a könyvből, hogy a meg nem engedett cselekedetek s különösen a szófogadatatlanság mindig bajt hoz arra, aki a nagyok, a felnőttek óvó gondoskodása alól ki akarja magát szakítani.

Február 15 és 18-án:

a 21-ik sorsjáték 7- és 8-ik sorsjáték
befejező húzása.

3 nyeremény à
3 Millió Lei

13 nyeremény à
1,00.000 Lei

Minden egyes negyed sorsjegy ára 200 Lei,
ha nem is játszottak az előző sorozatokon.

LOTERIA DE STAT.

Játsszanak
bizalommal
a Loteria de Stat

COLECTURA OFICIALA-nál
Főelárusítóhely: CLUJ, Str. Regina Maria Nr. 45.

Szerkesztői üzenetek.

Amíg januárt Székelyudvarhelyen töltöttem, sok kedves levél érkezett tőletek kis cimborák. Legyetek egy kis türelemmel, ha nem ebben a számban, de a következőkben meg majd válasz és üzenet.

Szalma Magduska IV. el. ot. Balavásárhely. Boldog újév kívánással kezded a leveled. A jókívánság mindig helyénvaló. A küldött karácsonyi aranyszivecske nagy örömet szerzett neked. Épp beteg voltál, amikor jött a lap s a kicsi aranyszív. Mindjárt jobban érezted magad. Az október 1-i szám kérdésére küldöd az összeállított jegyzéket a könyveknek, amelyeket olvastál. A nyári jutalomkönyv helyett, amely úgy látszik útközben vesztett el, kapsz majd másat. — *Nagy M. Levente, Alsórákos.* Nehezen megyen az Abécé — nem baj kis öcsém, azért te mégis megtanulsz majd a nyelvünkön írni és olvasni. A névnapra küldött jókívánságokat köszönöm. Jól esett a figyelmed kis cimborá, a köszönet illesse a kis szürke verebet is, aki a levelet írta, mert te még nem tudsz írni. A kért példányokat megkaptad-e? *Nagy M. Levente mamája.* A küldött verset átolvastam. Nagyon szép gondolatok vannak benne. Mélyen érző lélek lehet a szerzője. Mi nem használhatjuk, mert nem gyermekvers. A Magyar Néphez kellene inkább beküldeni a többiekét. Ezt is átadom majd neki. — *Duday Ádám VII. el. ot. Semesnye.* A lapot nem szüntettük be részre egy percig sem, úgy, hogy eddig minden szám ment. A régebbi küldött fénykép sem rossz, ez amit most küldtél, s amelyik Désen készült, minden esetre élesebb. Határozott kurucképi kis legénynek látszol rajta. Az arany szivecskét megkaptad, s nagyon örültél neki. Most készül magánuton a gimnáziumba! A rejtvényeket nagyon szereted. Nem csak megfejted, de újakat is szerkesztettél.

Máté Évike, Kolozsvár. Meglepetéssel olvastam neked leveléből, hogy egyes számokat nem kaptál meg. Minden számot elküldött eddig neked a kiadóhivatal. Majd a postás bácsinál is érdeklődj utána. — *Szabó Barna és Edith, Nagyenyed.* Tévesen ment eddig 2-tek a lap, 3 szám helyett az A. Jancu 4. alá s ezért késve kaptátok a lapot. A kiadóhivatal intézkedett. Remélem azóta már nincs baj, rendszeren kapjátok a lapot. Örülök, hogy megszerettétek az Uj Cimborát, s minden érkező új számban új örömet találtok és új érdekességet fedeztek fel. Ezután küldjétek be a megfejtéseket. Ha időtök van, újakat is szerkeszthettek. S mint új kis olvasóktól, várom bemutatkozó leveleteket is. — *Marosffy Baba, Mezőkesztő.* Új helyeteken sem unatkozol. Ott is dolgozol Baba. Nem csak megfejted a rejtvényeket, hanem újakat is szerkesztél. A kocka rejtvény különösen jól sikerült. Kívánom, hogy édesanyáddal együtt jól éreztétek ott magatokat. — *Müller Alizka és Magdika, Gyergyószentmiklós.*

Kissé megkésve, de azért ki nem maradván a sorból küldtél a bemutatkozó leveleteket, fényképpel együtt. No sorra is kerül, csak legyetek türelemmel. — *Keresztes Erzsike IV. el. ot., Gyulafehérvár.* Megérkeztek a hiányzó lapok, amelyeket a posta tévedésből visszaküldött. Elképzelem, hogy busultatok érte. A megfejtést küld csak be, mivel rejtvény sorsolás ügyis csak havonta, ha esik. A toborzóban, öcsivel együtt te is részt vehetsz. Bizonyára vannak még olyan leányok és fiúk az iskolában, akik szintén szeretnék olvasgatni az Uj Cimborát, ezeket ügyesen be kell toborozni. — *Soós Nusika IV. el. ot., Sülemed.* Talpraesett levélkédből azt látom, hogy az én Nusikám nem hagyja magát. Gondolkodik és tevékenykedik.

Haldenwang Károly II. el. ot. Szalárd. A neved németes hangzású, de olyan szép magyar helyesírással írtál, hogy dicséretet érdemelsz érte. Példát vehetnek rólad még a nagyobbak is. Légy türelemmel, egy-két hónap s akkorra a te bemutatkozásod is sorra kerül. — *Török Kató IV. el. ot., Kolozsvár.* Kőmives Kelemen előadásán az Andriska szerepét játszottad, s lefényképeztek. Ezt a felvételt küldted be, hogy lássam, milyen ügyes szereplő voltál. Egyben be is mutatkozol. A bemutatkozó annakidején sorra is kerül.

Baktai Béla I. g. ot. Gyergyószentmiklós. A jókívánság sohasem késő. Azokat én is hasonló jó kívánságokkal viszonzom. A megfejtéseid jők, így a sorsolásra bekerülnek. — *Sebestyén gyermekék, Visa.* Mindahárman írtatok a levélben. Még Attila is, s nem csak, hogy írt, de a csigarejtvényt is megfejtette. Ez nem kis dolog. Az Éva és az Ádám megfejtései is résztvesznek a sorsoláson. A fényképek nagyon jól sikerült. — *Öffenberger E. Brassó.* A küldött verset átolvastam. Ha az illető gyermek minden segítség nélkül maga írta, meglepő verselési készségről tesz bizonyosságot. Mindenesetre figyelemmel kísérjük a továbbiakban is.

Horosnginé Duray Mária, Satu-mic. A lapot még jan. 29-én megindítottuk az iskola címére. Remélem, hogy azóta rendre meg is érkezett minden szám. Örvendünk a toborzásnak. Bár lehetne módosabb gyermekekkel külön-külön is megrendeltetni a lapot. — *Jolán néni, Nyuszi Puli sí-kalandján jól mulattak a kis cimborák.* Az ilyen vidám, humoros dolgokat szeretik az olvasók. Épp ezért a kedves Jolán nénit, de a többi rajzoló kedves munkatársakat is arra kérjük, hogy a közeli tavaszra, húsvétra, pünkösdre, anyák napjára szánt rajzokat, képeket, címkéket, már most rövidesen készítsék el és küldjék be, hogy idejében beoszthassuk a szerkesztéségi anyagba, hogy a címkografálásra is maradjon idő. Ugyancsak a kéziratokat is kérjük jóidejében elküldeni, mert az időszera és kötött cikkek csak egy év múlva kerülhetnek sorra, ha most lemaradnak.

FEJTÖRŐ.

Vezető: Jóska bácsi.

Keresztrejtvény.

Beküldte: Benedek Pál, Temesvár.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11			13			14			
15		16				17			
18			19			20	21	22	
23			24			25	26	27	28
29	30							31	
32			33	34	35			36	
37		38				39			
	40		41					42	43
								44	45
					46				

Vízszintes: 1. Így is nevezték az Igazságot. 11. K-betű pótlásával kínai munkást jelent. 13. düledék betűi keverve. 14. Ö. G. L. Z. 15. kettős hangzó. 16. madárfajta (betűk keverve). 17. fiúnév becézve. 18. angol hossz-mérték. 19. C. V. 20. szüleink egyike. 21. számárhang. 22. K. M. T. A. 25. az ilyen jóságnak nem vész el. 28. ugy. betűi keverve. 29. ige. 31. RUY. 32. leánynév. 34. személyes névmás. 36. vonatkozó névmás. 37. indulatszó. 38. régi mérték. 39. Endre betűi keverve. 40. ilyen szín is van. 42. b betűvel a fuszulykát hívják így. 43. G. h. 45. a Hunyadiak ősi fészke.

Függőleges: 1. Törökverő hadvezér. 2. ... amilyen ikerszáva. 3. A-betűvel török fiúnév. 4. időt mutat. 5. a fősvényre mondják németül. 6. ilyen ország is volt (utolsó magánhangzó kettőzve). 7. háboruzott e néppel Mátyás király. 8. úgy betűi keverve. 9. ige. 10. Mátyás anyjának vezetékneve és keresztnévének kezdőbetűje. 16. D. D. A. Z. 23. Hunyadi nagy ellenfele. 2. háziszárnyas. 26. női név. 27. ország főváros. 30. düledék másképpen. 33. leánynév becézve. 35. Z-vel volt királynő neve. 40. Julia második fele. 41. háziszárnyas. 42. indulatszó. 43. gy. 44. l-el a végén vízi állat.

2. Pótlórejtvény.

Beküldte: Daday Ádám, VII. el. or. t. Semesnye.

—árton, —kös, —ivadar, —ork, —brahám,
—ándor, —ároly, —mre, —óbert, —lmos,
—ajos, —pern.

A fenti szavakat ha kipótóljuk helyesen, egy nagy király nevét kapjuk.

3. Közhírdás rejtvény.

az, Meg. tyás, o, ki, ság, da, i, Má, halt, gaz, rály.

A megfejtést a csillagos szótagnál kell kezdeni. Egy ötszázéves szállóigét rejt magában ez a rejtvény, ha helyesen összerakjátok a szavakat.

A fenti keresztrejtvény inkább a nagyokat fogja érdekelni, mivel egy kicsit nehéz. De, azért lesznek bizonyosan a kisebbek közül is, akik bele mernek fogni a megfejtésébe.

A kiadóhivatal közleményei.

Postán küldött előfizetések:

Petrila O. Braila 100.—; Palatka Z. Piski 100.—; 1940. július 1-ig; Bálint E. Csernátfalva 100.—; 1940. aug. 1-ig; Olasz F. Keresztvár 200.—; 1940. szept. 1-ig; Magán el. isk. Bodfalu 200.—; 1940. október 1-ig; Unitárius Főgimn. ifj. könyvt. Székelykeresztúr 150.—; 1939. április 1-ig; Tóth Gy. Nagyenyed 100.—; Dr. Bernhard I. Nagybánya 100.—; 1939. július 1-ig; Szabó J. Küküllő-püspökség 100.—; özv. Gövrig L. Erköros 300.—; 1939. okt. 1-ig; Deák B. Páva 200.—; Unitárius vas. isk. Recsenyéd 200.—; Baggossy A. Nagykároly 300.—; Miklós B. Alsórákos 200.—; 1941. jan. 1-ig.

Pollitzer H. Kézdivásárhely 200.—; 1940. jan. 1-ig; Fehérváry Z. Bálta 200.—; László E. Petrosény 50.—; 1940. apr. 1-ig; Domján E. Kézdivásárhely 100.—; „Érzsébet“ Árvaház Kézdivásárhely 100.—; Juhász M. Mezőbaj 200.—; 1940. július 1-ig; Jeney D. Sárköz 334.—; Esztegar J. Csákigórbó 200.—; Péter Gy. Sepsiszentgyörgy 200.—; 1940. jul. 1-ig. (Folytatjuk.)

Kiadóhivatal.

Az „Uj Cimbora“ előfizetési árai.

Előfizetési árak: Egész évre 200, fél évre 100 lej. Egyes szám ára 10 lej. Magyarországon 12 pengő. Jugoszláviában 100 dinár, Amerikában 300 lej.

Főmunkatársak:

Teleky Dezső, Colțești.

Kormos Jenő, Chiend

***

Minden cikkért a szerzője felelős.